

Fișa de resurse: Contribuția semnificativă a pedagogiei

Trunchiul D din modulul de formare

Titlul fișei : **Contribuția semnificativă a pedagogiei**

1/ Declarație – Starea lucrurilor

Rolul fundamental al pedagogiei în dezvoltarea de noi modele educaționale bazate pe o logică a incluziunii

2/ Demonstrație

Educația incluzivă, așa cum este definită în Declarația de la Salamanca, promovează "recunoașterea necesității de a lucra pentru o școală care să fie incluzivă, sărbătorească diversitatea, să sprijină învățarea și să răspundă nevoilor tuturor" (1).

Sistemele educaționale incluzive se bazează pe o pedagogie centrată pe copil și, prin urmare, sunt capabile să predea cu succes toți copiii, inclusiv cei care sunt grav dezavantajați sau cu dizabilități. Meritul acestor școli constă nu numai în capacitatea lor de a oferi educație de calitate tuturor copiilor, dar structura lor este fundamentală în procesul continuu de schimbare a atitudinilor discriminatorii, crearea de comunități deschise și dezvoltarea de societăți inclusive.

(1) UNICEF, "Drepturile copiilor cu dizabilități: o abordare bazată pe drepturi asupra educației incluzive", 2012

Contribuția semnificativă a pedagogiei

În acest moment istoric, în fața provocărilor și schimbărilor actuale, școala nu mai pare capabilă să-și definească schițele, obiectivele și semnificația activității sale educaționale. Sentimentul incertitudinii care caracterizează

lumea contemporană, parametrul economic ca un criteriu pentru definirea modelelor educaționale și pedagogice, toate acestea riscă să favorizeze fenomenele, sentimentele de excluziune și intoleranță. Astăzi, există o nevoie urgentă de pedagogie de a redescoperi un scop educațional și de a contribui la provocările acestui secol. Astfel, scopul educației va fi acela de a "permite fetelor și băieților să devină tineri adepți activi, de susținere și susținere, capabili să contribuie la dezvoltarea durabilă a societăților, găsim astfel sens, scop și fericire a existenței sale individuale ". **(1)**

Pedagogia poate aduce o contribuție majoră la dezvoltarea modelelor educaționale și de formare incluzive, dar numai dacă, așa cum afirmă Frabboni, este de acord să revizuiască teoriile educaționale "canonice" și prafuite, bazate pe Modelul occidental al ființei umane este standardizat și neechivoc, acela al omului alb bogat, de a construi punți între continente și a deveni o pedagogie de 360 ° care luminează societatea și care se adresează și negrilor, femeilor, săracă și disperată. Pentru a face acest lucru, Pedagogia trebuie să "se aventureze pe alte granițe epistemologice capabile să elaboreze teorii hermeneutice (teorii interpretative) care să le introducă în complexitatea și polidirecționalitatea discursului educațional, într-o societate complexă. și în procesul de tranziție » **(2)**.

Prin urmare, pedagogia va trebui să aibă o viziune interculturală, deschizând hibridizări teoretice și contaminări culturale. Actuala cultură de masă neoliberală, cu modelul său de standardizare, pune la îndoială valoarea oricărei forme de diversitate și astfel compromite includerea acesteia. Pentru a promova schimbarea, pedagogii precum Paul Freire, Franco Frabboni și Nel Noddings (3) sunt de acord că primul domeniu în care este necesară intervenția este formarea și, mai precis, educația școlară. Aici se formează și se dezvoltă milioane de indivizi, cetățenii de astăzi și de mâine.

Formarea devine astfel provocarea secolului XXI pe care pedagogia trebuie să o îndeplinească în favoarea includerii. Ea trebuie să "fie capabilă să asigure diferitele vârste ale vieții atât abilități cognitive, înțelese ca" formae mentis "(ca o capacitate de a raționa cu propriul cap), cât și o conștientizare a valorilor, înțeleasă ca o martor și un angajament colectiv față de teme planetare majore care privesc această societate complexă și riscantă: democrație, justiție, diversitate, cooperare, solidaritate, pace " **(4)**.

Mulțumită acestui fapt, "se va naște o nouă lume, care va trebui să aducă un salt calitativ pentru întreaga umanitate. Un salt care este posibil numai dacă modelul său de societate respectă mai presus de toate rădăcinile ontologice ale

vieții. Și, în plus, valorile libertății, justiției, diversității, demnității și respectului " (5).

De aceea, instruirea trebuie să se bazeze pe anumite imperative:

- Promovarea cunoștințelor multiculturale și conștientizarea diversității prin combaterea etnocentrismului și a stereotipurilor. Acest lucru este posibil numai dacă renunțăm la modele pedagogice închise, cum ar fi prelegeri tradiționale, în care studentul învață pasiv cunoștințele deja codificate de alții. În schimb, va fi utilă promovarea învățării active, în care studentul devine co-constructor al propriilor cunoștințe și, prin urmare, al propriului său antrenament. Acest tip de învățare este mai orientat spre proces decât orientat spre produs și utilizează metode de predare, cum ar fi cercetarea de acțiune.

- Încurajați interculturalitatea, care este cel mai bun avocat al diversității, pentru a promova "coexistența diferitelor căi de comunicare, gândire, rugăciune și visezi pentru a ajunge la un rezultat educațional fructuos" (6). Interculturalitatea creează o comunitate care este dispusă să dea o parte din cultura sa pentru a accepta și internaliza elementele culturale ale altora. Această pedagogie a alterității face posibilă formarea cetățenilor deschiși la dialog și contaminare, capabili să se retragă, să intre în alte lumi ale gândirii și valorilor și să iasă din ea mai îmbogățit. Interculturalitatea promovează, așa cum spune Frabboni, "un oraș al prieteniei" (7) multi-etnic și tolerant și un climat democratic puternic, deschis diversității.

Nașterea unei culturi democratice și durabile este posibilă numai dacă toată lumea dobândește o conștiință "interculturală", alegând să abandoneze modele rigide de interpretare care, prea adesea, nu respectă pe cei care sunt diferiți de noi.

Continuarea interdisciplinarității. Modelul de predare / învățare al lui Dewey se bazează pe linii culturale transversale și sistemice sau interdisciplinare. Acest lucru ne permite să înțelegem complexitatea realității. Doar prin diferitele puncte de vedere putem încerca să descriem ceea ce ne înconjoară, cu fațetele multiple și contradicțiile sale. Aici, diversitatea se naște din dizabilitate. Prezența în clasă a unui student cu handicap devine o adevărată oportunitate de a dobândi cunoștințe noi și specifice pentru întreaga clasă. Învățarea devine mai mult, toată lumea poate contribui. Eschivează interdisciplinare îngustarea domeniul cunoașterii, de multe ori reduse la definiții simpliste repetate cum ar fi papagali de către elevi, prin promovarea, în schimb, practici interdisciplinare care necesită un mediu de învățare care combină moduri cognitive și socio-multi-fațetă, pentru a se adapta la profilurile cognitive ale tuturor studenților

cu dizabilități. Datorită interdisciplinarității, școala preia multiple obiceiuri, respectând și sporind diferențele culturale și cognitive.

- Dezvoltarea gândirii pluraliste. Într-adevăr, datorită interdisciplinarității și multiculturalismului, tineretul dezvoltă capacitatea de a gândi pe cont propriu, evitând stereotipurile și de a deveni co-constructorii lor proprii de formare, stăpânirea proceselor care stau la baza învățării. Și cu gândul plural, conceptul cunoașterii se schimbă. Până acum, la școală, accentul se pune doar pe micro-seturi de cunoștințe sau cunoștințe statice, definite și dobândite mnemotehnic, deoarece sunt utile și adaptate sistemului de producție devine imperativ ca pedagogia să promoveze macro-seturi de cunoștințe, adică toate aceste cunoștințe reale, cu toate problemele pe care le ridică (de exemplu, teoriile opuse și contradictorii pot fi corecte deoarece au puncte de vedere diferite asupra obiectului), care pot fi reținute direct de către elev. Ele permit studenților să dezvolte o deschidere mentală utilă pentru crearea de "capuri bine făcute" **(8)** sau capete caracterizate de autonomie intelectuală și de un gând plural.

Cu gândirea pluralistă se insistă asupra faptului că cunoașterea nu este fixă, statică, ci că este rezultatul unei cercetări creative continue, deoarece, în momentul în care învățăm "eu", se creează o nouă cunoaștere. Rezultă că nimeni nu poate pretinde că posedă cunoștințe "bune" și că fiecare ființă umană produce o cunoaștere valabilă, respectabilă și unică. Prin urmare, prin creativitate, fiecare individ produce cunoștințe unice și este o provocare pentru educatori, pedagogi, părinți și întreaga societate de a conecta această cunoaștere, mai ales dacă vine de la oamenii marginalizați.

Pentru ca școala să devină incluzivă, este necesar să se promoveze învățarea cooperativă care să dezvolte capacitatea individuală și să promoveze o cultură a solidarității. Fiecare își aduce talentele, fiecare primește contribuțiile celuilalt pentru a forma o cunoaștere complexă și socializantă. Școala de astăzi se bazează pe competiție, adică "lupta împotriva tuturor" pentru a fi cea mai bună și pentru a-și susține supremația. Competitivitatea este în prezent favorizată de logica producției și profitului și otrăvește peisajul social și cultural. Prin urmare, școala trebuie să promoveze un stil de cooperare care, spre deosebire de concurență, promovează dezvoltarea generală a persoanei, apariția unor acte de solidaritate și un angajament social care rezultă. Învățarea prin cooperare este un instrument util pentru crearea unei omeniri mai primitoare.

Scopul învățământului este de a crea persoane cu "capuri bine făcute", oameni care știu să fie "autonomi" sau care pot face alegeri conștiente pentru a-și realiza propriul proiect de viață personală, datorită unui context cognitiv care le permite pentru a combate problema de masă pe care societatea de astăzi continuă să o promoveze în întreaga lume.

Școala trebuie, de asemenea, să promoveze etica solidarității, deoarece ființa umană este, prin definiție, o ființă și, de la apariția sa pe Pământ, este făcută să ia decizii, să aleagă să fie în favoarea etică sau încălcarea acesteia. Astăzi însă, după cum afirmă Paul Freire, fatalismul neo-liberal răspândește ideea că omul nu mai poate schimba lumea și că pentru milioane de oameni săraci care tipă disperarea lor, nimic nu se poate face. Din acest motiv, pedagogul și "revoluționarul" Freire argumentează că școala trebuie să ofere și formare etică, doar pentru ca indivizii să poată influența lumea și să se implice activ în lupta împotriva nedreptății.

Cu această nouă idee a educației școlare, este posibil să se dezvolte societatea pe care se așteaptă milioane de oameni.

NOTE

(1) Elena Malaguti (a cura di) (2010), *"Educazione inclusiva oggi? Ripensare i paradigmi di riferimento e risignificare le esperienze"*, Monografia pag.12

(2) Franco Frabboni, (2006), *"Educare in città"* Editori Riuniti, Roma, pag.24.

(3) Paulo Freire è stato un pedagogista brasiliano e un importante teorico dell'educazione. Nella sua *Pedagogia degli Oppressi* ribadisce il ruolo emancipatore della scienza, della cultura, della educazione quest'ultima vista proprio come uno *"strumento di liberazione"*.

Nel Noddings è Professoressa di education all'Università di Stanford ed è Presidente della National Academy of Education.

(4) Franco Frabboni, (2006), *"Educare in città"* Editori Riuniti, Roma, pagg. 57-58.

(5) Franco Frabboni, (2006), *"Educare in città"* Editori Riuniti, Roma, pag. 24.

(6) Franco Frabboni, (2006), *"Educare in città"* Editori Riuniti, Roma, pag 59.

(7) Franco Frabboni, (2006), *"Educare in città"* Editori Riuniti, Roma, pag 62.

(8) Franco Frabboni, (2006), *"Educare in città"* Editori Riuniti, Roma, pag.45

